

Névadónk

III. András (1290-1301)

Az utolsó aranyágacska

II. András unokája (bár származását kétségbe vonták), akinek apja István herceg volt. András külföldön született és nevelkedett fel, s taktikai megfontolásokból az egymással vetélkedő főúri csoportok már 1278-ban felléptették trónkövetelőként IV. László ellenében.

Amikor 1290-ben IV. Lászlót meggyilkolták, több önjelölt akadt a magyar trónra, amely valószínűleg igen értékes lehetett az akkori Európában. Habsburg Rudolf fia, Adalbert herceg volt az egyik, az Anjou Martell Károly volt a másik, s a későbbi III. András a harmadik. Lodomér érsek végül őt koronázta meg. Belpolitikájának alapköve az a törekvés volt, hogy a királyi méltóság tekintélyét visszaállítsa. A főúri pártok természetesen igyekeztek ezt a tervet megakadályozni, egy ízben maga az uralkodó is a Kőszegiek foglya lett.

III. András ezért egyrészt az egyházra támaszkodott; Lodomér érsek volt egyik legerősebb híve, másrészt az ekkoriban már formálódó nemesi vármegyékre és azok nemeseire, akik szintén nehezen tűrték a bárói önkényt. III. András ezért igen komoly jogalkotási tevékenységet végzett. Két törvény maradt az utókorra uralkodása tevékenységéből. Az elsőben biztosította a nemesi szabadságjogok tiszteletét, támogatta a nemesi vármegyét, és annak hatáskörét úgy igyekezett szélesíteni, hogy hatalmi tényezővé válhasson. Az 1298-as törvény a korai magyar rendiség kialakulását dokumentálja. Az Árpád-kori törvények közül elsőként jelenik meg benne az a kísérlet, hogy a törvényhozást és az igazságszolgáltatást elkülönítsék.

Külpolitikájában uralkodásának elismertetésén munkálkodott. Harcokat folytatott az osztrák herceggel, ugyanakkor diplomáciai úton támogatta a német királyság elnyerésében. András szélesebb látókörű uralkodó volt, akinek azonban csak egy leányutóda született, Erzsébet, aki később kolostorba vonult.

III. András 1301 elején váratlanul halt meg. Vele férfiágon kihalt az Árpádok dinasztiája. Ekkor már az országban tartózkodott II. Károly nápolyi király unokája, Károly Róbert, hogy megszerezze a trónt.

